

[Nápady, náměty a scénáře na setkání rodičů a nejmenších čtenářů v knihovnách: S knížkou do života – Bookstart \[1\]](#)

Autor:

- [ŠAFÁŘOVÁ, Světlana](#) [2]

Číslo:

- [2020, ročník 29, číslo 3/4](#) [3]

Rubrika:

- [Recenze](#) [4]

Klíčová slova:

- [publikace](#) [5], [S knížkou do života](#) [6]

POŽIVILOVÁ, Markéta. *Nápady, náměty a scénáře na setkání rodičů a nejmenších čtenářů v knihovnách: S knížkou do života – Bookstart* [online]. 1. vyd. Praha: Národní knihovna ČR, Knihovnický institut, 2019 [cit. 2020-11-30]. 71 s. ISBN 78-80-7050-719-3. K dispozici je také tištěná verze (ISBN 978-80-7050-717-9). Dostupné z: <https://www.skizkoudozivota.cz/wp-content/uploads/2020/01/N%C3%A1pady-nam%C4%9Bty-a-sc%C3%A9n%C3%A1r%C5%99e-web.pdf> [7].

Malé zamyšlení nad tímto projektem v knihovnách začnu vzpomínkou na poselství pana profesora Zdeňka Matějčka, které nám kdysi zaslal do knihovny:

„Dovoluji si aspoň takhle na dálku pozdravit všechny milé děti, které budou trávit letošní Noc s Andersenem, jakož i jejich rodiče a babičky a dědečky a vůbec všechny, kdo mají děti rádi. A kdo mají rádi knížky! Ony ty dvě lásky nějak patří k sobě. Vám, děti, přeji, abyste si toho poslouchání a čtení vrchovatě užily. A vám, vážení dospělí, přeji totéž – **abyste si dokonale užili té chvíle rodinné intimity, kdy někdo z Vás něco pěkného nahlas čte a děti zavrtané v pelíšku jak myšky jen poslouchají ani nedutají.** Anebo dutají a zaujímají polohy takřka neuvěřitelné, jen aby se soustředily na všechna ta dobrodružství pohádková a kouzelná i životní a opravdová. A víte, co za poučení jsem si za ta léta z celé té naší psychologické vědy odnesl? **Že to dobré, co dětem v jejich útlém věku předáme, to že v nich zůstane a** ohlásí se, třeba, až my tady ani nebudeme. A **přivést je k tomu, aby měly rády knížky, je právě jedno z těch dobrých, ba vynikajících poselství, s jakými je pak s důvěrou můžeme pustit do světa.**“1

To je tedy jádro, ústřední část, smysl a radost setkávání maličkých dětí s knihou také v projektu S knížkou do života (Bookstart), jak popsaly organizátorky – knihovnice oddělení pro děti z řady českých knihoven v metodické příručce *Nápady, náměty a scénáře na setkání rodičů a nejmenších čtenářů v knihovnách*.

Příručku otevírají slova psychoanalytika Petra Šafry o plném prožití čteného příběhu v bezpečné náruči dospělého a jasného rozpoznání dobra i zla. Naprosto rezonují se slovy pana profesora Matějčka.

Metodika obsahuje širokou nabídku literatury ke studiu psychologických aspektů vývoje dětí, knihy s praktickými návody k výtvarnému i hudebnímu tvoření s batolaty a samozřejmě konkrétní knihy ke

čtení a uspořádání vlastního programu.

Na samém počátku (ještě před vznikem programu) stojí knihovník a jeho nadšení. Svým zaměřením, hodnotovým žebříčkem a povahou vybírá určité knihy, které korespondují s jeho osobností. Jistota přichází po dobrých zkušenostech, ale nabízí se otázka konkrétního absolvování vypravěčského kurzu, kurzu lektorského i základů dramatiky, základů narativní psychologie a biblioterapie.

Po výběru vhodného textu – knihy k předčítání s batolaty – přichází na řadu vytvoření scénáře. Většina z uveřejněných scénářů obsahuje uvítání dětí krátkou básničkou nebo písničkou. Své místo má také určitý „maskot“, který děti provází a setkání jsou nazvána jeho jménem. Následuje stěžejní část – předčítání příběhu, pohádky. K prožití používají některé knihovny loutkové divadlo, hudební doprovod nebo společné pohybové znázornění. Zde se zastavím se zamyšlením nad hledáním hranic této činnosti v knihovnách, když kupř. tělocvičná jednota Sokol má svou velmi dobře propracovanou metodiku tělovýchovy nejmenších dětí s rodiči a mnohé děti tyto hodiny navštěvují.

Další důležitou zmiňovanou částí programu je výtvarné tvoření v návaznosti na přečtený příběh. Uvedené příklady práce s papírem, lepidlem, přírodninami patří mezi nejen oblíbené, ale i vyzkoušené a ve shodě s vývojem jemné motoriky u dětí batolecího věku. Výtvarná práce je přímou odpovědí na právě přečtený příběh či pohádku.

Program dále pamatuje na odpočinek dětí a vstřebání, uložení prožitého. Osvědčily se obrázky s postavami z příběhu, zpívaná písnička nebo básnička – vše předem natištěné pro všechny účastníky nejen jako suvenýr, ale také znovu k domácímu opakování i prožití.

Poté přichází volná hra dětí i listování a prohlížení knih – v tento den přečtených i libovolně a s objevitelskou radostí vybíraných dětmi i rodiči z fondu. Ukázalo se, že hra v knihovně přispívá k dalšímu rozvíjení vztahu ke knihám a k četbě.

Vybavení dobrými a vkusnými hračkami k tiché tvořivé hře přitahuje děti do knihovny i mimo zmiňovaná společná setkání. Výběr dřevěných hraček pro nejmenší děti je velmi pestrý. Jen bych se nepřimlouvala za „zatloukáč ježky“ a různé zvukové hračky svou hlučností podobné bubínkům, které mohou být šťastně využity v úplně jiném prostoru.

Během volné hry dětí, jak zmiňuje tato příručka, nastává ideální čas (pro rodiče i knihovníky) na doporučení knih k předčítání. Mnohé hodnotné knihy jsou zde zmíněny, ale možná by mělo být více zdůrazněno, že dobré knihy pro děti nemusí mít charakter ohňostroje, který nás ihned lapí fosforovou barvou na obálce knihy a bombastickým názvem. Zajímavá by byla diskuse, jak má vůbec dětská literatura vypadat. Co má obecně (nejen pro tyto společné programy v knihovně) mít?

„Ať je to tedy něco obšťastňujícího. Knížka má děti obšťastnit, však to někdy velmi potřebují. A ať nepoučuje. Ať si mohou přijít na věci samy. Když jim všechno probojujeme a objevíme, není divu, že jsou znechuceny. – Pročpak nemiluješ, co jsem ti tu pracně objeveno hotové předložil, praví uražený a zklamaný autor nebo rodič, jako by nevěděl, že právě objevování – POTAJÍ A NAVZDORY – je to, o co člověk nejvíc stojí. **Knížka by měla být jako diamantové pole – navrch písek a křoví a tráva, aby nebylo nic znát. Tady máš knížku a čti si! A co si objevíš, je tvoje!**“²

Své místo při výběru hodnotných knih mají také nová, menší nakladatelství vydávající knihy a časopisy pro děti, např. Běží liška, Labyrint, Meander či Baobab.

Zbývají dvě poslední otázky této příručky: četnost společných setkání v knihovně a věk dětí. To je další otázka k diskusi. Pro návaznost, vytvoření sociálních vztahů i vztahu ke knihovně a knihám by byla vhodná čtrnáctidenní frekvence. Z provozních důvodů každé knihovny i dobré přípravy knihovníků na tento program je popsán interval měsíční a čtvrtletní. Batolata (ve věku od jednoho do tří let) a předškoláci (od tří do šesti let) mají své specifické potřeby a je dobré, setkávají-li se odděleně – nejlépe asi batolata v dopoledním a předškoláci v odpoledním čase, samozřejmě opět podle možností jednotlivých knihoven.

Příručka *Nápady, náměty a scénáře na setkání rodičů a nejmenších čtenářů v knihovnách* je jistě inspirativní pro knihovníky, kteří tento program teprve chtějí do svých knihoven uvést, ale je

i otevřenou diskusí a námětem k dalším programům v knihovnách, v nichž nejmenší čtenáři již mají svůj pravidelný program.

- 1. MATĚJČEK, Zdeněk. *Poselství k Noci s Andersenem*. Původně telefonické sdělení Světlaně Šafářové z Městské knihovny v Praze, pobočky Dittrichova, později zasláno v podobě dopisu a následně celorepublikově zveřejněno při Noci s Andersenem 2003.
- 2. MRÁZKOVÁ, Daisy. Knížka by měla být jako diamantové pole... Ptala se Eva Prchalová. *Host*, 2007, **23**(7), s. 95–97. ISSN 1211-9938. Dostupné také z: https://casopishost.cz/files/magazines/219/host_2007_07.pdf [8]

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2020-rocnik-29-cislo-34/napady-namety-scenare-na-setkani-rodicu>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2020-rocnik-29-cislo-34/napady-namety-scenare-na-setkani-rodicu>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/safarova-svetlana>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2020-rocnik-29-cislo-34>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/recenze>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/publikace>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/s-knizkou-do-zivota>
- [7] <https://www.sknizkoudozivota.cz/wp-content/uploads/2020/01/N%C3%A1pady-nam%C4%9Bty-a-sc%C3%A9n%C3%A1ry-99e-web.pdf>
- [8] https://casopishost.cz/files/magazines/219/host_2007_07.pdf